

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2013.10.17.
COM(2013) 715 final

2013/0340 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS IRÁNYELVE

**a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének
létrehozásáról szóló 2009/71/EURATOM irányelv módosításáról**

{SWD(2013) 422 final}

{SWD(2013) 423 final}

{SWD(2013) 424 final}

{SWD(2013) 425 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. Háttér-információk

A Fukusima I. atomerőműben 2011-ben bekövetkezett baleset jelentős környezeti, gazdasági és társadalmi károkat okozott, és aggályokat vetett fel az érintett japán lakosság egészségére gyakorolt lehetséges hatások tekintetében. Noha a balesetet hatalmas erejű földrengés és szökőár váltotta ki, a baleset okainak vizsgálata számos olyan előre látható tényezőt tárt fel, amelyek együttesen vezettek a katasztrófához. A fukusimai nukleáris baleset elemzése jelentős, visszatérő műszaki problémákra és állandó intézményi hiányosságokra világított rá, azokhoz hasonlóakra, amelyeket a Three Mile Island-i és a csernobili nukleáris balesetek utólagos értékelése is feltárt már évtizedekkel korábban. Ez a legutóbbi nukleáris baleset ismét megrendítette a közvéleménynek az atomenergia biztonságába vetett bizalmát, ráadásul egy olyan időszakban, amikor sokan kétségbe vonják, hogy a nukleáris energia felhasználása valóban szóba jöhető lehetőség a világ energiaigényének fenntartható módon való kielégítésére.

A fukusimai nukleáris baleset ismét ráirányította a figyelmet arra, hogy kiemelkedően fontos a lehető legnagyobb mértékű nukleáris biztonságot biztosítani az EU-ban és világszerte.

Az EU-ban a nukleáris energia jelenleg az összes villamos energia közel 30 %-át és az alacsony szén-dioxid-kibocsátással megtermelt összes villamos energia mintegy kétharmadát adja. Az EU-ban 132 reaktor működik, melyek a világ 437 működő atomreaktorának közel egyharmadát teszik ki. Számos uniós atomerőmű már három-négy évtizede épült, olyan tervek és biztonsági rendelkezések szerint, amelyeket azóta folyamatosan továbbfejlesztettek.

A nukleáris biztonság kiemelkedő fontosságú az Unió és polgárai számára. A nukleáris balesetek hatásai nem állnak meg az országhatároknál, és esetlegesen káros következményekkel járhatnak mind a munkavállalók, mind a lakosság egészségi állapotára nézve, de széleskörű gazdasági hatásaik is lehetnek. Emiatt rendkívül fontos a társadalom és a gazdaság számára egyaránt, hogy az EU tagállamaiban magas szintű nukleáris biztonsági normákat alkalmazva és magas színvonalú szabályozási felügyeletet garantálva csökkentsék a nukleáris balesetek veszélyét.

A fukusimai nukleáris balesetet követően az EU azonnal reagált az eseményekre.

Az Európai Tanács 2011. március 24–25-i ülésén¹ kapott megbízás alapján az Európai Bizottság és az Európai Nukleáris Biztonsági Szabályozó Hatóságok Csoportja (ENSREG) az egész Európai Unióban elindította az atomerőművek átfogó kockázat- és biztonsági értékelését (ellenállóképességi próbák). Meghatározásuk szerint az ellenállóképességi próbák az atomerőművekre vonatkozó biztonsági határértékek célzott felülvizsgálatát jelentik, figyelemmel az atomerőművek biztonsági funkcióit fenyegető szélsőséges természeti hatásokkal összefüggő fukusimai eseményekre. Az értékelésekben részt vett mind a tizennégy uniós tagállam, amelyben atomerőmű működik², valamint Litvánia³. Svájc, Ukrajna és Horvátország teljes mértékben részt vett az uniós ellenállóképességi próbák és a szakértői felülvizsgálat lebonyolításában, míg más szomszédos országok (például Törökország, Fehéroroszország és Örményország) beleegyeztek, hogy ugyanazt a módszert alkalmazzák, de

¹ Az Európai Tanács következtetései, EUCO 11/1/10.

² Belgium, Bulgária, Cseh Köztársaság, Finnország, Franciaország, Németország, Magyarország, Hollandia, Románia, Szlovák Köztársaság, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Egyesült Királyság.

³ Az Ignalina atomerőmű leállítása folyamatban van.

más ütemezést követnek. Az ellenállóképességi próbák 2011-ben azzal kezdődtek, hogy az atomerőművek üzemeltetői önértékelést hajtottak végre, a nemzeti szabályozó hatóságok pedig országos jelentéseket készítettek. Az előzetes megállapításokat az ellenállóképességi próbákról szóló időközi jelentésről szóló, 2011. novemberi bizottsági közlemény⁴ közölte, majd 2012. januártól áprilisig átfogó, uniós szintű szakértői felülvizsgálatra került sor. Ennek alapján az ENSREG szakértői értékeléssel foglalkozó panelje áttekintő jelentést⁵ készített, melyet az ENSREG jóváhagyott. Emellett az ENSREG cselekvési tervet⁶ is elfogadott a szakértői felülvizsgálat nyomán megfogalmazott ajánlások végrehajtásának figyelemmel kísérésére. 2012 októberében a Bizottság közleményt adott ki az ellenállóképességi próbákról szóló végleges jelentésről⁷. Az ENSREG cselekvési terv követelményeinek megfelelően elkészültek a fukusimai baleset után levont tanulságokhoz és az ellenállóképességi próbák szakértői felülvizsgálata nyomán megfogalmazott ajánlásokhoz kapcsolódó nemzeti cselekvési tervek⁸, és egy 2013 áprilisában megrendezett munkaértekezlet keretében sor került a tartalmuk és megvalósítási státuszuk felülvizsgálatára. A tervek szerint a munkaértekezlet összefoglaló jelentése az ENSREG 2013. évi, az európai nukleáris biztonságról szóló második konferenciáján kerül bemutatásra⁹. Az ellenállóképességi próbák megfelelő nyomon követésének biztosítására irányuló folyamat keretében a Bizottság ezenkívül az ENSREG-gel szorosan együttműködve összefoglaló jelentést készít az ellenállóképességi próbák nyomán megfogalmazott ajánlások végrehajtásának állásáról, amelyet előreláthatólag 2014 júniusában tesz közzé és továbbít az Európai Tanácsnak.

A jogalkotás területén az Európai Bizottság 2011 márciusában egyértelmű megbízást kapott az Európai Tanácstól arra, hogy „vizsgálja felül a nukleáris létesítmények biztonságára vonatkozó hatályos jogi és szabályozási keretet”, és szükség esetén tegyen javaslatot annak tökéletesítésére.

Az Európai Parlament szintén támogatta a jogszabályok felülvizsgálatát. A 2020-ig tartó időszakban és azt követően érvényesülő energiainfrastruktúra-prioritásokról szóló állásfoglalásában¹⁰ az Európai Parlament 2011-ben kijelentette, hogy „az atombiztonság közös keretrendszerét kidolgozó jövőbeli jogalkotási kezdeményezések elengedhetetlenek az európai biztonsági szabványok folyamatos javításához”. A Parlament ezenkívül a Bizottság 2012. évi munkaprogramjáról szóló 2011. évi állásfoglalásában¹¹ felszólított „a nukleáris biztonságról szóló irányelv sürgős felülvizsgálatára, annak megerősítése érdekében, nevezetesen a fukusimai balesetet követően végzett stressztesztok eredményeinek figyelembevétele révén”. A Parlament a közelmúltban, az ellenálló-képességi próbákról szóló, 2013. évi állásfoglalásában¹² arra szólított fel, hogy a felülvizsgálat legyen „nagyratörő”, foglaljon magában komolyabb fejlesztéseket olyan területeken, mint „a biztonsági eljárások és keretek – különösen a technikai, szabályozási és üzemeltetési tekintetben az EU-ban rendelkezésre álló legkorszerűbb gyakorlatokat tükröző, kötelező erejű nukleáris biztonsági előírások meghatározása és végrehajtása révén –, a nukleáris szabályozó hatóságok szerepe és

⁴ COM(2011) 784 végleges.

⁵ Szakértői jelentés – Az európai atomerőműveken elvégzett ellenállóképességi próbák www.ensreg.eu

⁶ Az ENSREG cselekvési terve az európai atomerőműveken elvégzett ellenállóképességi vizsgálatok szakértői felülvizsgálata nyomán megfogalmazott ajánlások végrehajtásának figyelemmel kísérésére.

⁷ COM(2012) 571 final (2012.10.4.).

⁸ 17 nemzeti cselekvési terv olvasható az ENSREG honlapján: www.ensreg.eu

⁹ <http://www.ensreg.eu/ensreg-conferences>

¹⁰ P7_TA(2011)0318.

¹¹ P7_TA(2011)0327.

¹² P7_TA(2013)0089.

erőforrásai”, és különösen növelje „ez utóbbi függetlenségét, nyitottságát és átláthatóságát, miközben fokozza a nyomon követést és szakmai vizsgálatot”.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012-ben az ellenállóképességi próbákról szóló végleges jelentésről szóló bizottsági közleményre vonatkozó véleményében¹³ kifejezésre juttatta, hogy támogatja „az Európai Bizottságot a nukleáris biztonságról szóló irányelv felülvizsgálatára irányuló ambiciózus szándékában”.

Az Európai Tanácstól kapott megbízásra, valamint az Európai Unió egyéb intézményeinek és szerveinek felhívására válaszul a Bizottság átfogó elemzést végzett, és összegyűjtötte a véleményeket a jogalkotási beavatkozásra alkalmas területek és mechanizmusok meghatározása érdekében. Ez a folyamat nyílt nyilvános online konzultációt foglalt magában (2011. december és 2012. február között), amelyet az érdekelt felekkel folytatott széles körű párbeszéd egészített ki.

Az ellenállóképességi próbákról szóló 2011. és 2012. évi közlemények tartalmazzak utalásokat arra, hogy mely jogalkotási területeket lehetne javítani. Ezzel összefüggésben, hivatkozva a hatályos, a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom tanácsi irányelvre¹⁴ (a továbbiakban: nukleáris biztonságról szóló irányelv), az utóbbi közlemény kiemeli a következő területeket: a biztonsági eljárások és keretek, a nukleáris szabályozó hatóságok szerepe és eszközei, a nyitottság és az átláthatóság, a nyomon követés és az ellenőrzés.

A bizottsági szolgálatok továbbá a 2012. év folyamán az információforrások széles körét felhasználva hatásvizsgálatot dolgoztak ki, figyelembe véve a fukusimai baleset után az atomenergia területén bekövetkezett uniós és nemzetközi fejleményeket.

Mindezek alapján az Euratom Szerződés 31. cikkében említett tudományos szakértők csoportjának és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a közreműködése és szakértelme, valamint az ENSREG által egyesített nemzeti nukleáris szabályozó hatóságok magas szintű képviselőivel folytatott átfogó konzultációs folyamat révén elkészült a nukleáris biztonságról szóló irányelv módosításáról szóló irányelvre vonatkozó javaslat.

1.2. A javaslat okai és céljai

A hatályos nukleáris biztonsági irányelv jelentős előrelépést jelentett. A nukleáris biztonság folyamatos fejlesztést célzó filozófiájának szellemében, valamint azon szándéktól vezérelve, hogy figyelembe vegyék többek között a fukusimai nukleáris balesetből és az azt követő ellenállóképességi próbák eredményeiből levont tanulságokat, felül kellett vizsgálni a hatályos rendelkezések megfelelő voltát.

A fukusimai nukleáris baleset rávilágított arra, hogy az évtizedekkel ezelőtt bekövetkezett balesetekből levont ismert tanulságokat az ágazat egyes részei nem hasznosították önkéntes alapon, a szabályozó hatóságok pedig nem érvényesítették kellőképpen, még egy olyan országban sem, mint Japán, amelyről azt feltételezték, hogy ott különösen magasak az ipari és a nukleáris biztonsági normák. A baleset elemzése által felvetett technikai és szervezési kérdéseket ezért szélesebb körben érdemes fontolóra venni.

Európában az ellenállóképességi próbák megerősítették, hogy továbbra is vannak különbségek a tagállamok között a fontos biztonsági kérdések átfogó és átlátható azonosításának és kezelésének biztosításában. Ezen túlmenően az ellenállóképességi próbák egyértelműen megmutatták a nukleáris biztonság tekintetében felelősséggel rendelkező

¹³ TEN/498.

¹⁴ HL L 172., 2009.7.2., 18. o.

valamennyi fél közötti együttműködési és koordinációs mechanizmusok, mint például a szakértői értékelések előnyeit.

Az ellenállóképességi próbák keretében tartott nyilvános találkozók során felmerült tovább az igény arra, hogy az értékelést terjesszék ki a veszélyhelyzeti felkészültségi és intézkedési rendszerekre.

A Bizottság indokoltnak tartja tehát a nukleáris biztonságról szóló irányelv módosítását, megerősítését és kiegészítését a műszaki fejlesztéseket olyan, szélesebb körű biztonsági kérdésekkel egyesítve, mint például a kormányzás, az átláthatóság, valamint a helyszíni veszélyhelyzeti felkészültség és intézkedés.

A javasolt módosítások célja az, hogy erősítsék a nukleáris biztonságra vonatkozó szabályozási keretet az EU-ban, különösen az alábbiak révén:

- a nemzeti szabályozó hatóságok szerepének és tényleges függetlenségének megerősítése;
- az átláthatóság fokozása nukleáris biztonsági kérdésekben;
- a meglévő elvek megerősítése, valamint a nukleáris biztonságra vonatkozó új, általános célkitűzések és követelmények bevezetése, meghatározott technikai kérdések végigkövetése a nukleáris létesítmények, különösen az atomerőművek egész életciklusán keresztül;
- a nyomon követés és tapasztalatcsere fokozása egy európai szakértői értékelési rendszer létrehozása révén;
- mechanizmus létrehozása az egész Unióra kiterjedő, összehangolt nukleáris biztonsági iránymutatások kidolgozására.

1.3. A nukleáris biztonság terén meglévő uniós jogszabályok

Miután a Bíróság a 29/99. számú ügyben¹⁵ elismerte a sugárvédelem és a nukleáris biztonság közötti szoros kapcsolatot és ennél fogva azt, hogy az Európai Atomenergia-közösség hatáskörébe tartozik a nukleáris biztonságról való jogalkotás, a nukleáris biztonságról szóló irányelv lett az első uniós szintű, tematikus, jogilag kötelező eszköz¹⁶. Az irányelv jogilag kötelező erejű keretrendszert hozott létre a meglévő legfontosabb nemzetközi jogi aktusokban, nevezetesen a nukleáris biztonságról szóló egyezményben¹⁷ és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) által kidolgozott biztonsági alapelvekben¹⁸ megállapított elismert elvek és kötelezettségek alapján.

1.4. Összhang az egyéb szakpolitikai területekkel

Annak köszönhetően, hogy az Euratom nukleáris biztonsági jogszabályainak végső soron az a célja, hogy biztosítsák a munkavállalók és a lakosság védelmét az ionizáló sugárzás veszélyeivel szemben, elsősorban az Euratom sugárvédelmi jogszabályaihoz kapcsolódnak, amelyeknek fő pillére az alapvető biztonsági előírásokról szóló irányelv¹⁹. A sugárzás

¹⁵ A Bíróság 2002. december 10-én hozott ítélete (EBHT 2002., I-11221. o.).

¹⁶ Korábban csak két, jogilag nem kötelező erejű jogszabály, a nukleáris biztonság technológiai problémáiról szóló 1975. július 22-i és 1992. június 18-i tanácsi állásfoglalás létezett.

¹⁷ INFCIRC/449, 1994. július 5.

¹⁸ A NAÜ biztonsági normái, SF-1 sorozat (2006).

¹⁹ A Tanács 96/29/Euratom irányelve a munkavállalók és a lakosság egészségének az ionizáló sugárzásból származó veszélyekkel szembeni védelmét szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról.

potenciálisan ártalmas forrásainak ellenőrzése nélkül nem lehet biztosítani a munkavállalók és a lakosság védelmét az ionizáló sugárzás veszélyeivel szemben.

A nukleáris biztonság a tagállamokban bekövetkező katasztrófák megelőzése, valamint az azokra való felkészülés és reagálás terén is döntő jelentőségű. A nukleáris biztonságról szóló irányelv tehát szorosan kapcsolódik az uniós polgári védelmi mechanizmushoz²⁰, amely keretet biztosít az ezen a területen folyó uniós együttműködéshez, az Unión belül és kívül kialakuló radiológiai veszélyhelyzetekre való reagálást is beleértve.

2. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

2.1. Konzultáció az érdekelt felekkel

A fukusimai nukleáris balesetet követő időszakban a Bizottság kiterjedt és átlátható párbeszédbe kezdett a különböző érdekelt felekkel és a nyilvánossággal, amely a Bizottság konzultációra vonatkozó minimumkövetelményeinek²¹ megfelelően egy nyílt internetes konzultációt is magában foglalt.

A nyilvános internetes konzultáció az Euratom nukleáris biztonságra vonatkozó meglévő jogi kerete megerősítésének területeire vonatkozó véleményeket mérte fel, amire válaszul a nukleáris szabályozó hatóságoktól, egyéb hatóságoktól, vállalkozásoktól, nem kormányzati szervezetektől, valamint természetes személyektől érkeztek észrevételek. Az említett konzultáció az érdekelt felek széles körének véleményébe kínál bepillantást. Az átfogó eredmény azt mutatja, hogy a válaszadók több mint 90 %-a elismeri az uniós tagállamok számára közös szabályokat megállapító Euratom nukleáris biztonsági keret fontosságát, míg 76 %-uk egyetért abban, hogy meg kell erősíteni a meglévő biztonsági jogi keretet.

A Bizottság írásbeli és megbeszéléseken elhangzott észrevételeket is kapott a különböző érdekelt felektől, például a nukleáris szabályozó hatóságoktól, egyéb hatóságoktól, egyes vállalatoktól, ágazati szövetségektől és nem kormányzati szervezetektől. A Bizottság ezenkívül az ENSREG-gel konferenciákat és nyilvános vitákat is szervezett az érintett felek széles köre, többek között nem kormányzati szervezetek bevonásával az ellenállóképességi próbák folyamatáról, valamint időközi és végső eredményeiről²².

A villamosenergia-ágazat szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságában részt vevő európai szociális partnerekkel is sor került konzultációra. A szociális partnerek válaszukban kihangsúlyozták az Euratom nukleáris biztonsági jogi keret szerepét a tagállamok közös szabályainak létrehozásában.

Különleges szerepet kapott az ENSREG, amelyben egyedi módon összpontosul a szakértelem, hiszen ez a szervezet tömöríti valamennyi uniós tagállam illetékes nemzeti nukleáris szabályozó hatóságának magas szintű képviselőit, akár rendelkeznek atomerőművel

²⁰ A Bizottság javaslata az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra (COM(2011) 934 végleges), melynek célja többek között a közösségi Polgári Védelmi Mechanizmus kialakításáról szóló, 2007. november 8-i 2007/779/EK tanácsi határozat (átdolgozás) felváltása.

²¹ COM(2002) 704 végleges.

²² Például az ENSREG 2011. június 28–29-én tartott első konferenciája, az érdekelt felek számára a szakértői értékelésekről 2012. január 17-én szervezett konferencia, az ellenállóképességi próbákról és a szakértői értékelésekről 2012. május 8-án tartott nyilvános vita. Az ENSREG második konferenciáját 2013 júniusára tűzték ki.

a tagállamok, akár nem. A Bizottság figyelembe vette az ENSREG-től érkezett részletes észrevételt.

Az Euratom-Szerződésben foglalt eljárás részeként a Bizottság konzultált a 31. cikk szerinti, tudományos szakértőkből álló csoporttal. A szakértők véleményükben üdvözölték a Bizottságnak a nukleáris biztonsági irányelv módosítására irányuló javaslatát, és több javaslatot is tettek a sugárvédelmi jogszabályokkal való összefüggés szorosabbá tételére.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) az Euratom-szerződés 31. cikkének értelmében a javaslattervezetről készített véleményében²³ értékelte a Bizottság gyorsaságát, amellyel elkészítette a nukleáris biztonságról szóló irányelv módosítására irányuló javaslatot. Az EGSZB üdvözli, hogy ez a javaslat több olyan kérdéssel is foglalkozik, amelyekre a nukleáris biztonságról szóló korábbi véleményeiben rávilágított. Különösen a tagállamok közötti fokozott harmonizációt, a szabályozói feladatok, kompetenciák és képességek tisztázását, a nemzeti szabályozó hatóságok fokozott függetlenségét, valamint a helyszíni veszélyhelyzeti felkészültséggel és reagálással kapcsolatos intézkedést üdvözli. Az EGSZB örömmel fogadja továbbá az általános átláthatóság erőteljesebb ösztönzését. Miközben az EGSZB hangsúlyozza, hogy új jogszabályi követelményeket csak indokolt esetben, az arányosság figyelembevételével és a közbiztonság érdekében szabad előírni, üdvözli, hogy ebből a szempontból megfelelő egyensúlyt sikerült elérni a módosító irányelvben.

Az EGSZB javasolta a javaslattervezet rendelkezéseinek megerősítését egyes területeken, és azt ajánlotta, hogy a tagállamok számára tegyék kötelezővé egy részvételi elven működő folyamat alkalmazását a nyilvánosság tervezésben, ellenőrzésben és döntéshozatalban való részvételének erősítése érdekében. E tekintetben a Bizottság úgy véli, hogy a nyilvánosságnak a szabályozási döntéshozatalban betöltött szerepét a javaslat azon előírása ismeri el, mely szerint a nyilvánosságot ténylegesen be kell vonni a nukleáris létesítmények engedélyezésére irányuló eljárásokba.

Az Euratom-Szerződés 31. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően a javaslattervezetről konzultálni kell az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal ahhoz, hogy ezt követően elfogadásra kerüljön a Bizottság végleges javaslata.

2.2. Hatásvizsgálat

2012-ben elkészült a hatásvizsgálat. A dokumentum azt elemzi, hogy milyen kihívásokkal jár a megfelelő szintű nukleáris biztonság biztosítása az EU-ban. Meghatározza a nukleáris balesetek megelőzésének és hatásaik mérséklésének továbbfejlesztésére irányuló általános és konkrét célkitűzéseket. A hatásvizsgálat számos szakpolitikai lehetőségre tesz javaslatot, és elemzi azokat, a jelenlegi helyzet fenntartásától a mélyreható reformokig. A hatásvizsgálat értékeli minden egyes lehetőség becsült biztonsági, gazdasági, környezeti és társadalmi hatásait.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

3.1. Jogalap

Minden jogszabály-módosításnak a nukleáris biztonságról szóló, hatályos irányelv megközelítésére kell épülnie, és azt kell erősítenie. A jogalap ezért továbbra is az Euratom-Szerződés 31. és 32. cikke.

²³ Az EGSZB 2013. szeptember 2-i véleménye (TEN/529) a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/EURATOM irányelvre irányuló javaslattervezetről.

3.2. Szubszidiaritás és arányosság

A javaslat célja még tovább erősíteni az illetékes szabályozó hatóságok szerepét és függetlenségét, mivel egyértelmű, hogy csak erős, továbbá minden szükséges hatáskörrel és a függetlenség garanciájával rendelkező szabályozó hatóságok képesek felügyelni és biztosítani a nukleáris létesítmények biztonságos működtetését az EU-ban. A nukleáris balesetek határon átnyúló lehetséges hatásait figyelembe véve ösztönözni kell a szabályozó hatóságok közötti szoros együttműködést és információcserét.

Tekintettel a nukleáris balesetek széles körű következményeire és különösen arra, hogy ilyen esetekben a lakosságnak szüksége van a tájékoztatásra, az átláthatósággal kapcsolatos kérdések uniós szintű megközelítése alapvető fontosságú. Ez biztosíthatja, hogy a nyilvánosság az országhatároktól függetlenül megfelelő tájékoztatást kapjon minden releváns nukleáris biztonsági kérdésről. Az irányelv hatályos rendelkezései ebben az értelemben módosulnak.

Európában az ellenállóképességi próbák megerősítették, hogy nemcsak a fontos biztonsági kérdések átfogó és átlátható azonosításának és kezelésének biztosításában vannak továbbra is különbségek a tagállamok között, hanem hiányosságok is fennállnak. Ezért a nukleáris biztonságról szóló irányelv megerősítésre kerül olyan közös célokkal, amelyek a nukleáris biztonság uniós megközelítésének harmonizálására irányulnak. A fukusimai nukleáris balesettel kapcsolatos tapasztalatok, valamint az ellenállóképességi próbák révén nyert értékes ismeretek emellett egyértelművé tették, hogy az információcsere és a szakértői értékelések minden biztonsági rendszer hatékony és folyamatos megvalósításának lényegi elemei.

Az arányosság elvével összhangban a javasolt jogalkotási intézkedés nem lépi túl a szóban forgó célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket. A javaslat továbbá az egyes tagállamok eltérő körülményeit figyelembe véve rugalmas és arányos megközelítést ír elő az alkalmazás mértékére vonatkozóan. Különös tekintettel az arányosság elvére, meghatároz egy mechanizmust az uniós szintű technikai iránymutatások tagállamok általi közös fejlesztésére, felhasználva a szabályozási szakértők tudását és gyakorlati tapasztalatait.

A javaslat rendelkezéseinek alkalmazása és hatálya a nukleáris létesítmény típusától függ. Ezért e rendelkezések végrehajtásakor a tagállamoknak arányos megközelítést kell követniük, figyelembe véve a nukleáris létesítmények adott típusával járó kockázatokat.

3.3. A javaslat jogi elemei

A javaslat új rendelkezéseket vezet be a nukleáris biztonságról szóló irányelvbe vagy a már meglévő rendelkezéseit erősíti meg azzal az általános céllal, hogy tovább növelje a nukleáris biztonságot és továbbfejlessze annak uniós szintű szabályozását. A nukleáris biztonságról szóló irányelv javasolt főbb módosításaira vonatkozó konkrét információk az alábbiakban olvashatók.

Célkitűzések

Az 1. cikk egy új célkitűzéssel egészül ki, amelynek a radioaktív kibocsátások elkerülésére irányul a nukleáris létesítmények életciklusának valamennyi szakaszában (a hely kiválasztása, tervezés, építés, üzembe helyezés, üzemeltetés, leszerelés).

Fogalommeghatározások

A 3. cikk új fogalommeghatározásokkal egészül ki az új rendelkezésekben használt olyan kifejezéseknek megfelelően, mint például „baleset”, „rendkívüli esemény”, „tervezési alap”, „tervezési alapba tartozó baleset”, „tervezési alapot meghaladó baleset”, „rendszeres biztonsági felülvizsgálat”. Ezek a meghatározások összhangban vannak a nemzetközi terminológiával, úgymint a NAÜ biztonsági glosszáriumával.

Jogalkotási, szabályozási és szervezeti keretrendszer

A nemzeti keretrendszer fő elemeinek további pontosítása érdekében a 4. cikk módosításra kerül. Például előírja, hogy a 4. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett nemzeti biztonsági követelményeknek a nukleáris létesítmények életciklusának valamennyi szakaszára vonatkozniuk kell.

Hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság (tényleges függetlenség, szabályozási szerep)

A nukleáris biztonságról szóló irányelv az 5. cikk (2) bekezdésében csak minimális mértékben tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek alátámasztják a hatáskörrel rendelkező nemzeti szabályozó hatóság függetlenségét. A szigorú és hatékony teljesítményértékelési kritériumok és a szabályozó hatóságok tényleges függetlenségének biztosítására vonatkozó követelmények meghatározása révén ezek a rendelkezések most a legújabb nemzetközi iránymutatásokkal²⁴ összhangban markánsabbak lesznek. Az új követelmények közé tartoznak: a döntéshozatalban érvényesülő tényleges függetlenség biztosítása, a megfelelő saját költségvetési források, valamint önállóság a végrehajtás során, a személyzet kinevezésére és elbocsátására, az összeférhetetlenségek elkerülésére és rendezésére, valamint a szükséges végzettséggel, tapasztalattal és szakértelemmel rendelkező személyzet létszámára vonatkozó világos követelmények.

A nukleáris biztonságról szóló irányelv az 5. cikk (2) bekezdésében általános jelleggel felsorolja a hatáskörrel rendelkező nemzeti szabályozó hatóság fő hatásköreit. A módosítás részletesebben meghatározza ezeket a rendelkezéseket annak érdekében, hogy a szabályozók megfelelő hatáskörökkel rendelkezzenek ahhoz, hogy szigorú hatósági felügyeletet tudjanak gyakorolni. E célból a szabályozási hatáskörök jelenlegi jegyzéke azzal az alapfeladattal egészül ki, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság határozza meg a nemzeti nukleáris biztonsági követelményeket.

Átláthatóság

A nukleáris biztonságról szóló irányelv 8. cikkének jelenlegi rendelkezései a nyilvánosság tájékoztatására vonatkozó általános követelményekre korlátozódnak. E cikk továbbá nem ró semmilyen kötelezettséget az engedély jogosultjára, aki elsődleges felelősséggel tartozik a nukleáris biztonságért. E hiányosságok pótlása érdekében a javasolt módosítás kibővíti és pontosítja a hatályos rendelkezéseket. Így mind a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságnak, mind az engedély jogosultjának olyan átlátható stratégiát kell kidolgoznia, amely a nukleáris létesítmények szokásos üzemi körülményei esetén adott tájékoztatásra, valamint a baleset vagy rendkívüli esemény esetén történő kommunikációra egyaránt vonatkozik. Az irányelv teljes mértékben elismeri a nyilvánosság szerepét azon követelmény által, hogy ténylegesen vegyen részt a nukleáris létesítmények engedélyezési eljárásában. A terület szakértőivel nemrégiben szervezett véleménycserék²⁵ megerősítették, hogy a közvélemény nagyon fontos szerepet játszik azáltal, hogy ténylegesen részt vesz a döntéshozatali eljárásokban, és véleményét figyelembe kell venni, tekintettel az Aarhusi Egyezmény²⁶ rendelkezéseire.

²⁴ Például: A biztonság kormányzati, jogi és szabályozási kerete – Általános biztonsági követelmények – A NAÜ biztonsági normái, GSR sorozat, 1. rész.

²⁵ Nemzetközi munkaértekezlet-sorozat 2009–2013 között a Bizottság Energiaügyi Főigazgatósága és Környezetvédelmi Főigazgatósága, valamint a helyi tájékoztatási bizottságok (a franciaországi Commissions Locales d'Information, CLI) és nemzeti szövetségük (ANCCLI) részvételével.

²⁶ A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezmény, melyet a 2005/370/EK tanácsi határozat erősített meg 2005. február 17-én.

Nukleáris biztonsági célkitűzések

A nukleáris biztonságról szóló hatályos irányelv nem tartalmaz külön követelményeket a nukleáris létesítmények életciklusának különböző szakaszaira. Így például a hatályos irányelv rendelkezései nem térnek ki kellőképpen a fukusimai baleset és az azt követő ellenállóképességi próbák elemzése során azonosított problémákhoz kapcsolódó kockázatokra, mint például a következőkre:

- értékelni kell a nukleáris létesítmények telephelye kiválasztásának megfelelő voltát olyan megfontolások alapján, mint hogy miként lehet lehetőleg megelőzni, illetve minimálisra csökkenteni a külső veszélyek hatását,
- folyamatosan újra kell értékelni az ilyen veszélyek és hatásaik valószínűségét a rendszeres biztonsági felülvizsgálatok során, és ezzel összefüggésben felül kell vizsgálni valamennyi nukleáris létesítmény tervezési alapját, többek között az élettartam lehetséges meghosszabbítása céljából,
- a – többek között a külső eseményekkel összefüggésben végzett – kockázatértékeléseket a tudományos fejlődést tükröző és ezáltal a biztonság folyamatos javítását ténylegesen lehetővé tevő módszerek szerint kell végezni.

A nukleáris biztonság folyamatos javításának elvével összhangban a módosítás a nukleáris létesítményekre vonatkozó általános biztonsági célkitűzéseket vezet be (8a. cikk), amelyek a Nyugat-európai Nukleáris Hatóságok Szövetségének (WENRA) keretében az új atomerőművekre vonatkozó biztonsági célkitűzések kidolgozása terén elért előrehaladást tükrözik.

E magas szintű biztonsági célkitűzések eléréséhez a módosítási javaslat részletesebb rendelkezéseket állapít meg a nukleáris létesítmények életciklusának különböző szakaszaira (8b. cikk).

Emellett a rendelkezések következetes végrehajtásának támogatása érdekében a 8c. cikk a nukleáris létesítmények telephelyének kiválasztására, a létesítmények tervezésére, építésére, üzembe helyezésére, üzemeltetésére és leszerelésére vonatkozó módszertani követelményeket határoz meg.

Ez a megközelítés rugalmasságot biztosít a nemzeti kereteknek azáltal, hogy magas szintű célkitűzéseket határoz meg, amelyeket a nemzeti jogalkotásoknak a nukleáris biztonság folyamatos javításának elvével összhangban kell teljesíteniük. Ily módon a tagállamok maguk dönthetik el, hogy a rendelkezésre álló műszaki megoldások közül melyiket választják, ha a súlyos balesetekkel kapcsolatban levont tanulságok alapján, a problémák megoldására tovább kívánják fejleszteni nukleáris létesítményeiket, mint például ha baleset esetén lehetővé kell tenni a reaktor hermetikus terének biztonságos nyomásmentesítését (például szűréses hermetikus téri szellőztetővel).

Helyszíni veszélyhelyzeti felkészültség és reagálás

A módosítás tartalmaz a helyszíni veszélyhelyzeti felkészültségre és a reagálásra vonatkozó rendelkezéseket, mivel a hatályos irányelv nem rendelkezik ilyen intézkedésekről. Az új rendelkezések az engedély jogosultja által meghozandó tervezési és szervezési intézkedésekre vonatkozó hivatkozásokat is tartalmaznak (8d. cikk). Az új követelményekre példa, hogy a módosítás olyan helyszíni vészhelyzeti intézkedési központ meglétét írja elő a nukleáris létesítményekben, amely kellő mértékben védett a külső események és súlyos balesetek többek között radiológiai hatásaitól, és el van látva a súlyos balesetek hatásainak enyhítéséhez szükséges anyagokkal.

Szakértői értékelések

A nukleáris biztonságról szóló irányelv 9. cikke (3) bekezdésének jelenlegi rendelkezései többek között a tagállamok nemzeti rendszereinek és hatáskörrel rendelkező nemzeti szabályozó hatóságainak rendszeres önértékelését írják elő, továbbá azt a kötelezettséget, hogy a megfelelő szakaszokban nemzetközi szakértői értékelést kell végeztetni. Ez a koncepció változatlanul megmarad a javaslat 8e. cikkének (1) bekezdésében.

A módosítás új rendelkezéseket vezet be a nukleáris létesítményekkel összefüggő önértékelésekkel és szakértői értékelésekkel kapcsolatosan, a tagállamok által közösen és a Bizottsággal szoros együttműködésben a nukleáris létesítmények teljes életciklusára vonatkozóan kiválasztott nukleáris biztonsági témák alapján (lehetséges példa a reaktor hermetikus terének fent említett nyomásmentesítése súlyos baleset esetén a hidrogén robbanásának elkerülése érdekében). Ha a tagállamok nem választanak ki közösen legalább egy témát, akkor az Európai Bizottság választja ki a szakértői értékelések témáit. Ezenkívül minden tagállamnak meg kell határoznia, hogy mely módszertannal kívánja megvalósítani a szakértői értékelési folyamat eredményeként kidolgozott műszaki ajánlásokat. Amennyiben a Bizottság azt állapítja meg, hogy a szakértői értékelési folyamat eredményeként kidolgozott műszaki ajánlások megvalósítása jelentős eltéréseket vagy késést mutat, felkéri a nem érintett tagállamok hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságait, hogy szervezzenek meg és bonyolítsanak le egy ellenőrző látogatást, hogy teljes képet alkossanak a kialakult helyzetről, és tájékoztassák az érintett tagállamot a feltárt hiányosságok orvoslására alkalmas lehetséges intézkedésekről.

A helyszínen kívüli következményekkel járó baleset esetén különleges szakértői értékelést kell szervezni.

Ennek az új, kötelező és rendszeres uniós szakértői értékelési mechanizmusnak (8e. cikk (2)–(5) bekezdés) a célja annak ellenőrzése, hogy az egyes tagállamok műszaki szempontból milyen mértékben teljesítik a biztonsági célkitűzéseket.

A szakértői értékelési mechanizmust megállapító új rendelkezések nem érintik egy tagállamnak a Szerződésekből eredő valamely kötelezettségének az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 258., 259. és 260. cikke szerinti nem teljesítése esetén indított kötelezettségszegési eljárásra vonatkozó szabályokat.

A módosított irányelv arányos végrehajtása

A javaslat elismeri, hogy a módosított irányelv rendelkezéseinek alkalmazása és hatálya a nukleáris létesítmény típusától függően változik. Ezért e rendelkezések végrehajtásakor a tagállamoknak arányos megközelítést kell követniük, figyelembe véve az általuk tervezett vagy üzemeltetett nukleáris létesítmények adott típusával járó kockázatokat.

Jelentés a módosított irányelv gyakorlati végrehajtásáról

A javaslat nem módosítja a nukleáris biztonságról szóló irányelv jelentéstételre vonatkozó rendelkezéseit: a tagállamoknak továbbra is 2014. július 22-ig kell benyújtaniuk első jelentésüket az irányelv hatályos rendelkezéseinek végrehajtásáról. A végrehajtásról szóló második jelentésben azonban, amelyet 2017. július 22-ig kell benyújtani, a tagállamoknak már az e javaslattal módosított, nukleáris biztonságról szóló irányelv végrehajtásáról kell beszámolniuk.

4. KÖLTSÉGVETÉSI HATÁSOK

A javaslat nincs hatással az uniós költségvetésre.

5. MAGYARÁZÓ DOKUMENTUMOK

A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával összhangban a tagállamok vállalták, hogy indokolt esetben az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez az irányelv egyes elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszköz megfelelő részei közötti kapcsolatot magyarázó egy vagy több dokumentumot mellékelnek.

Ezen irányelv tekintetében a Bizottság az ilyen dokumentumok megküldését indokoltnak tekinti a következők miatt:

- **A nukleáris biztonságról szóló módosított irányelv nemzeti szintű átültetésének összetettsége**

A nukleáris biztonságról szóló irányelv meglévő rendelkezéseit jelentős mértékben megerősíti a javaslat, amely számos területen új, lényegi rendelkezéseket is bevezet. A módosított irányelv átültetésének összetettsége ezért abból fakad, hogy sok különböző kérdésre kiterjed, mint például a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságára vonatkozó nemzeti kerettel kapcsolatos követelmények, a nemzeti szabályozó hatóságok szerepe és függetlensége, az engedély jogosultjainak kötelezettségei, a nukleáris biztonságra vonatkozó ismeretek, a nukleáris biztonságot érintő kérdések átláthatósága, a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságára vonatkozó műszaki célkitűzések és követelmények, a helyszíni veszélyhelyzeti felkészültség és reagálás, valamint a nukleáris létesítmények nemzeti értékelésére és a kapcsolódó tematikus szakértői értékelésekre vonatkozó rendelkezések. Ezen túlmenően az irányelv a különböző tagállami szervezetek, valamint a magánszektor számára is meghatároz követelményeket.

A módosított irányelvből fakadó különböző kötelezettségek ezért valószínűleg bonyolulttá teszik az átültetést nemzeti szinten. A nukleáris biztonságról szóló irányelv meglévő rendelkezéseit a tagállamok általában már több nemzeti átültető intézkedéssel átültették, melyek száma néhány esetben meghaladja a 15-öt. Joggal lehet számítani arra, hogy a jelenlegi irányelvbe e javaslat által bevezetett új rendelkezések növelni fogják a bejelentett átültetési intézkedések számát. Ezenkívül a nukleáris biztonság sajátos jellegénél fogva a tagállamok különféle átültető intézkedéseket alkalmaznak és jelentenek be a Bizottságnak, a törvényektől, kormányrendeletektől és miniszteri rendeletektől a nemzeti nukleáris szabályozó hatóságok utasításaiig és határozataiig.

Ilyen körülmények között nyilvánvalónak tűnik, hogy szükség van olyan magyarázó dokumentumokra, amelyek kifejtik a módosított nukleáris biztonságról szóló irányelv rendelkezései és a nemzeti átültető intézkedések megfelelő részei közötti viszonyt.

- **Már meglévő nemzeti jogszabályok**

Néhány tagállamban már fogadtak el jogszabályokat a javaslat által bevezetett módosítások területén. A módosított irányelv átültetése ezért valószínűleg egyrészt a hatályos nemzeti jogszabályok módosításához, másrészt új jogszabályok elfogadásához fog vezetni. Ilyen helyzetben magyarázó dokumentumokra van szükség ahhoz, hogy pontos és átfogó képet kapjunk a nemzeti jogba történő átültetésről.

- **Keretirányelv**

A javasolt módosítások nem változtatják meg alapvetően a nukleáris biztonságról szóló irányelv "keretirányelv" jellegét. A módosított irányelv továbbra is általános elveket és követelményeket foglal magában.

Az átültetés és a végrehajtás nyomon követése szempontjából fontos, hogy a Bizottság tudja, mely tagállami rendelkezések ültetik át a módosított irányelv által megállapított általános

elveket és követelményeket. Például a javaslat a nukleáris létesítmények valamennyi típusára bevezet általános biztonsági célkitűzéseket és követelményeket. Tekintettel ezeknek az új biztonsági célkitűzéseknek és követelményeknek a rendkívül széles alkalmazási körére, nemcsak az Európai Bizottság, hanem a nyilvánosság számára is rendkívül fontos, hogy meg tudjanak bizonyosodni arról, hogy tagállami szinten miként ültetik át ezeket.

AZ ARÁNYOSSÁG ELVE

A magyarázó dokumentumok biztosítására vonatkozó követelmény további adminisztratív terhet róhat a tagállamokra. Figyelembe véve azonban a nukleáris biztonságról szóló módosított irányelv célkitűzéseit és a tárgy összetettségét, ez a teher nem aránytalan. A Bizottságnak továbbá lehetővé kell tennie a helyes átültetés hatékony ellenőrzését. Figyelembe véve a nemzeti jogba történő – és feltehetően új vagy módosított jogszabályokat eredményező – átültetés várható összetettségét, nem léteznek olyan kevésbé terhes intézkedések, amelyek hatékony ellenőrzést tennének lehetővé. Meg kell továbbá említeni, hogy jelentős számú tagállam nyújtott már be hasznos magyarázó dokumentumot a Bizottságnak a meglévő Euratom jogszabályok, mint például a nukleáris biztonságról szóló hatályos irányelv vagy más jogszabályok átültetéséről.

Javaslat

A TANÁCS IRÁNYELVE

a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/EURATOM irányelv módosításáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 31. és 32. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára, amelyet az a Tudományos és Műszaki Bizottság által a tagállamok tudományos szakértői közül kijelölt személyek csoportjának véleményét követően dolgozott ki,

tekintettel az Európai Parlament véleményére,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) Az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: Euratom-Szerződés) 2. cikkének b) pontja a munkavállalók és a lakosság egészségének védelme érdekében egységes alapvető biztonsági előírások kidolgozásáról rendelkezik.
- (2) Az Euratom-Szerződés 30. cikke kimondja, hogy az Európai Atomenergia-közösségen (a továbbiakban: Közösség) belül alapvető előírásokat kell megállapítani a munkavállalók és a lakosság egészségének az ionizáló sugárzásból eredő veszélyekkel szembeni védelmére vonatkozóan.
- (3) A munkavállalók és a lakosság egészségének az ionizáló sugárzásból származó veszélyekkel szembeni védelmét szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról szóló, 1996. május 13-i 96/29/Euratom tanácsi irányelv¹ alapvető biztonsági előírásokat állapít meg. Ez az irányelv követelményeket állapít meg egy sugárvédelmi rendszerre vonatkozóan, beleértve a lakosság sugárterhelésének és dóziskorlátozásának, valamint a munkahelyi terhelésnek az indokoltságát és optimalizálását. Mind normál üzemi körülményekre, mind vészhelyzetre vonatkozóan megállapít követelményeket a lakosság és a munkavállalók sugárterhelésének ellenőrzésére. A 96/29/Euratom irányelv rendelkezéseit egyedi jogszabályok egészítik ki.
- (4) Az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatában² elismerte, hogy a Közösség a tagállamokkal együtt, megosztva rendelkezik hatáskörökkel a nukleáris biztonságról szóló egyezmény³ hatálya alá tartozó egyes területeken.

¹ HL L 159., 1996.6.29., 1. o.

² C-187/87 (EBTH 1988, 5013. o.), C-376/90 (EBTH 1992, I-6153. o.), C-29/99 (EBTH 2002, I-11221. o.).

³ HL L 172., 2004.5.6., 7. o.

- (5) A nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2009. június 25-i 2009/71/Euratom tanácsi irányelv⁴ arra kötelezi a tagállamokat, hogy a nukleáris biztonságra vonatkozóan nemzeti rendszert hozzanak létre és tartsanak fenn. Ez az irányelv a területen meglévő legfontosabb nemzetközi jogi eszközök, nevezetesen a nukleáris biztonságról szóló egyezmény⁵ és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (a továbbiakban: NAÜ) által megállapított biztonsági alapelvek⁶ rendelkezéseit tükrözi. A határidő, ameddig a tagállamoknak hatályba kellett léptetniük azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási eljárásokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megfeleljenek a 2009/71/Euratom irányelvnek, valamint ameddig erről értesíteniük kellett a Bizottságot, 2011. július 22-én lejárt.
- (6) A kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról szóló, 2011. július 19-i 2011/70/Euratom tanácsi irányelv⁷ arra kötelezi a tagállamokat, hogy a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok kezelésére szolgáló nemzeti rendszert hozzanak létre és tartsanak fenn.
- (7) A nukleáris biztonságról, valamint a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok biztonságos kezeléséről szóló, 2007. május 8-i tanácsi következtetések⁸ kiemelték, hogy „a nukleáris biztonság nemzeti felelősség, amelynek gyakorlása – adott esetben – uniós keretek között történik. A biztonsági tevékenységekkel és a nukleáris létesítmények felügyeletével kapcsolatos döntéseket kizárólag az üzemeltetők és a nemzeti hatóságok hozhatják meg”.
- (8) A fent említett, 2007. május 8-i következtetésekben foglalt, egy uniós magas szintű csoport létrehozására vonatkozó tanácsi felhívás nyomán, a nukleáris biztonsággal és hulladékkezeléssel foglalkozó európai magas szintű csoport létrehozásáról szóló, 2007. július 17-i 2007/530/Euratom bizottsági határozattal⁹ létrejött az Európai Nukleáris Biztonsági Szabályozó Hatóságok Csoportja (ENSREG), hogy hozzájáruljon a nukleáris biztonsággal kapcsolatos közösségi célkitűzések eléréséhez.
- (9) A Japánban 2011-ben bekövetkezett fukusimai nukleáris baleset világszerte ismét ráirányította a figyelmet arra, hogy milyen intézkedések szükségesek a kockázat lehető legkisebbre csökkentéséhez és a lehető legnagyobb mértékű nukleáris biztonság biztosításához. Az Európai Tanácstól 2011 márciusában kapott megbízás¹⁰ alapján a Bizottság és az Európai Nukleáris Biztonsági Szabályozó Hatóságok Csoportja (ENSREG) Unió-szerte elvégezte az atomerőművek átfogó kockázat- és biztonsági értékelését (ellenállóképességi próbák). Az eredmények több olyan fejlesztést meghatároztak, amelyeket a részt vevő országokban be lehetne illeszteni a nukleáris biztonsági megközelítésekbe és ágazati gyakorlatokba¹¹.
- (10) Az Európai Tanács ezenkívül azzal is megbízta a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a nukleáris létesítmények biztonságára vonatkozó hatályos jogi és szabályozási keretet,

⁴ HL L 172., 2009.7.2., 18. o.

⁵ HL L 318., 1999.12.11., 20. o.

⁶ A NAÜ biztonsági alapelvei: Biztonsági alapelvek, a NAÜ biztonsági normái, SF-1 sorozat (2006).

⁷ HL L 199., 2011.8.2., 48. o.

⁸ A COREPER 2007. április 25-én (hiv. sz. 8784/07), a Gazdasági és Pénzügyi Tanács pedig 2007. május 8-án fogadta el.

⁹ HL L 195., 2007.7.27., 44. o.

¹⁰ Az Európai Tanács következtetései, EUCO 11/1/10.

¹¹ ENSREG Szakértői jelentés – Az európai atomerőműveken elvégzett ellenállóképességi próbák, 2012. április 25.

és szükség esetén tegyen javaslatot annak tökéletesítésére. Az Európai Tanács azt is kiemelte, hogy az Unióban a nukleáris biztonságra vonatkozó legmagasabb szintű előírásokat kell alkalmazni, illetve azokat folyamatosan tökéletesíteni kell.

- (11) A Bizottság az Európai Unióban működő atomerőművek átfogó kockázat- és biztonsági értékeléséről (ellenállóképességi próbájáról) szóló időközi jelentésről szóló, 2011. november 24-i közleményébe¹² a jogalkotás fejlesztésének lehetséges területeire vonatkozó kezdeti álláspontját is beillesztette.
- (12) A konzultáció és a párbeszéd általános elveivel összhangban a Bizottság 2011. december és 2012. február között egy internetes nyilvános konzultációt is lefolytatott, amelynek keretében a közösségi nukleáris biztonságra vonatkozó keret megerősítésének területeire vonatkozó véleményeket mérte fel.
- (13) Miként a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett, az Európai Unióban található atomerőművek átfogó kockázat- és biztonsági értékeléséről („ellenálló képességi próbák”) és a kapcsolódó tevékenységekről szóló, 2012. október 4-i közleményében¹³ vázolta, a Bizottság több olyan területet is meghatározott, ahol felül lehet vizsgálni a hatályos 2009/71/Euratom irányelvet.
- (14) A továbbfejlesztendő területek azonosítása során a Bizottság figyelembe vette az európai és a nemzetközi szinten végbement műszaki fejlődést, az ellenállóképességi próbák során szerzett tapasztalatokat és a kapott eredményeket, a fukusimai nukleáris balesetről készített különféle jelentések megállapításait, a nyilvános konzultáció keretében a közösségi jogalkotási keret megerősítéséről megfogalmazott véleményeket, a különböző érdekelt felek, többek között a hatáskörrel rendelkező nemzeti szabályozó hatóságok, az ágazat és a civil társadalom által kifejezett nézeteket, valamint a tagállamokban hozott átültető intézkedések előzetes értékelésének eredményeit.
- (15) Egy erős és független, hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság megléte az európai nukleáris biztonsági szabályozási keret alapvető feltétele. Függetlensége és hatáskörének részrehajlás nélkül és átlátható módon való gyakorlása meghatározó tényező a magas szintű nukleáris biztonság garantálása szempontjából. Objektív szabályozói döntéseket és végrehajtási intézkedéseket kell meghozni a biztonságot esetleg veszélyeztető minden illetéktelen külső befolyástól mentesen, mint például a változó politikai, gazdasági és társadalmi feltételekkel összefüggő nyomás, illetve a kormányzatok vagy egyéb közjogi vagy magánjogi jogalanyok által gyakorolt nyomás. A fukusimai baleset nyilvánvalóvá tette, hogy milyen negatív következményei lehetnek a függetlenség hiányának. A 2009/71/Euratom irányelvnek a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságok funkcionális elkülönülésére vonatkozó rendelkezéseit meg kell erősíteni a szabályozó hatóságok tényleges függetlenségének biztosítása, valamint annak érdekében, hogy rendelkezzenek a rájuk ruházott feladatok elvégzéséhez szükséges megfelelő eszközökkel és szakértelemmel. A ráruházott kötelezettségek megfelelő teljesítéséhez a szabályozó hatóságnak rendelkeznie kell a szükséges hatáskörrel, valamint megfelelő személyzettel és elegendő pénzügyi forrásokkal. A követelményeknek a szabályozási feladatok ellátása során érvényesülő függetlenség biztosítását célzó szigorítása azonban nem érintheti hátrányosan az adott esetben más érintett nemzeti hatóságokkal folytatott szoros együttműködést, illetve a

¹² COM(2011) 784 végleges.

¹³ COM(2012) 571 végleges.

kormány által kiadott általános politikai iránymutatásokat, amelyek nem a szabályozói hatáskörökhöz és feladatokhoz kapcsolódnak.

- (16) A szabályozó hatóság döntéshozatalának függetlensége a személyzet alkalmasságától is függ. Ezért a szabályozó hatóságnak olyan személyzetet kell alkalmaznia, amely rendelkezik a szükséges végzettséggel, tapasztalattal és szakértelemmel, hogy el tudja látni a funkcióit és feladatait. Az atomenergia-ipar sajátos jellege és amiatt, hogy a szükséges szakértelemmel és kompetenciával rendelkező személyek korlátozott számban állnak rendelkezésre, és ezért lehetséges, hogy ugyanazok a személyek az atomenergia-iparban, majd a szabályozó hatóságoknál töltenek be vezető beosztást, különös figyelmet kell szentelni az összeférhetlenség elkerülésének. Ezenkívül annak érdekében is intézkedéseket kell tenni, hogy ne álljon fenn összeférhetlenség azon szervezetek tekintetében, amelyek tanácsadást végeznek vagy szolgáltatásokat nyújtanak a szabályozó szervezeteknek.
- (17) Amennyiben olyan infrastrukturális projekteket valósítanak meg, amelyek érinthetik a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságát, megfelelő nemzeti mechanizmusoknak kell létezniük a nemzeti szabályozó hatóságokkal és a nyilvánossággal való konzultációra, és az általuk kifejtett véleményt teljes mértékben figyelembe kell venni.
- (18) Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU irányelv¹⁴ a nukleáris létesítményekre is vonatkozik. Az irányelv értelmében a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a többek között jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésükönél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek esetében az engedély megadása előtt sor kerüljön a környezeti hatásvizsgálat elvégzésére. E tekintetben ez biztosítja, hogy a környezetvédelmi szempontok beépüljenek a nukleáris létesítmények engedélyezési eljárásába.
- (19) Az ezen irányelv értelmében végzett vizsgálatok nem érintik a vonatkozó környezeti vizsgálatok lefolytatását.
- (20) Azon nukleáris létesítmények esetében, amelyekre vonatkozóan a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatát ez az irányelv és más uniós jogi aktusok egyidejűleg kötelezővé teszik, a tagállamok a vonatkozó uniós jogi aktusok követelményeit kielégítő koordinált vagy egyesített eljárásról is rendelkezhetnek.
- (21) Egy nukleáris balesetnek a nemzeti határokon túl is lehetnek következményei, ezért ösztönözni kell a szomszédos országok vagy az ugyanazon régióban található országok szabályozó hatóságai közötti szoros együttműködést, koordinációt és információcserét, tekintet nélkül arra, hogy üzemeltetnek-e nukleáris létesítményeket, vagy sem. E tekintetben a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy megfelelő intézkedések legyenek érvényben, amelyek megkönnyítik a határokon átnyúló hatással rendelkező, nukleáris biztonságot érintő kérdések terén zajló együttműködést, többek között a harmadik országokkal. Szinergiákra kell törekedni az uniós polgári védelmi mechanizmussal¹⁵, amely uniós keretet biztosít a tagállamoknak a polgári védelem terén, a természeti és ember okozta katasztrófák megelőzésére, az azokra való felkészülésre és reagálásra szolgáló rendszerek hatékonyságának javítása érdekében való együttműködéséhez.

¹⁴ HL L 26., 2012.1.28., 1. o. (az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, módosított 85/337/EGK irányelv kodifikált változata).

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács határozatjavaslata az uniós polgári védelmi mechanizmusról (COM(2011) 934 végleges).

- (22) A megfelelő készségek megszerzése, valamint a megfelelő mértékű kompetenciák elsajátítása és fenntartása érdekében valamennyi félnek biztosítania kell, hogy a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságával, továbbá a helyszíni veszélyhelyzeti felkészültséggel és intézkedési rendszerekkel összefüggő felelősséggel rendelkező személyzet egésze (beleértve az alvállalkozókat is) folyamatos továbbképzésben vegyen részt. Ezt képzési programok és képzési tervek, valamint a képzési programok időszakos felülvizsgálatára és naprakésszé tételére szolgáló eljárások kidolgozásával, és megfelelő képzési célú költségvetési források biztosításával lehet elérni.
- (23) A fukusimai nukleáris baleset másik lényeges tanulsága az átláthatóság növelésének fontossága nukleáris biztonsági kérdésekben. Az átláthatóság egyben a szabályozói döntéshozatal függetlenségét is előmozdító fontos eszköz. Ezért a 2009/71/Euratom irányelvnek a nyilvánosság tájékoztatására vonatkozó hatályos rendelkezéseit pontosabbá kell tenni a tekintetben, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságnak és az engedély jogosultjának legalább milyen jellegű információkat kell szolgáltatniuk és milyen határidőn belül. E célból meg kell határozni például azt, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságnak és az engedély jogosultjának legalább milyen típusú információkat kell szolgáltatniuk a szélesebb körű átláthatósági stratégiájuk részeként. Az információkat különösen rendkívüli események és balesetek esetén időben közzé kell tenni. A rendszeres biztonsági felülvizsgálatok és a nemzetközi szakértői értékelések eredményeit szintén közzé kell tenni.
- (24) Ezen irányelv átláthatóságra vonatkozó követelményei kiegészítik a meglévő Euratom jogszabályok rendelkezéseit. A radiológiai veszélyhelyzet esetén történő gyors információcserére vonatkozó közösségi szabályozásról szóló, 1987. december 14-i 87/600/Euratom tanácsi határozat¹⁶ arra kötelezi a tagállamokat, hogy értesítsék és tájékoztassák a Bizottságot és a többi tagállamot, amennyiben radiológiai veszélyhelyzet alakul ki területükön, míg az 1989. november 27-i 89/618/Euratom tanácsi irányelv¹⁷ azt írja elő követelményként a tagállamoknak, hogy tájékoztassák a nyilvánosságot a radiológiai veszélyhelyzet esetén meghozandó egészségvédelmi intézkedésekről és lépésekről, továbbá előre és folyamatosan tájékoztassák az ilyen veszélyhelyzet esetén legnagyobb valószínűséggel érintett lakosságot. Az ilyen esetben nyújtandó tájékoztatás mellett a tagállamoknak ezen irányelv alapján az átláthatóságot biztosító megfelelő rendelkezésekről is gondoskodniuk kell, rendszeresen frissített információkat haladéktalanul közzétéve annak érdekében, hogy a munkavállalók és a nyilvánosság folyamatosan tájékoztatást kapjon minden nukleáris biztonsággal kapcsolatos eseményről, beleértve a rendkívüli események és balesetek körülményeit. Ezenkívül lehetőséget kell biztosítani a nyilvánosságnak arra, hogy ténylegesen részt vegyen a nukleáris létesítmények engedélyezési folyamatában, és a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságnak függetlenül, más köz- vagy magánjogi jogalany előzetes beleegyezése nélkül biztosítania kell a biztonsággal kapcsolatos információkat.
- (25) A 2009/71/Euratom irányelv létrehoz egy jogilag kötelező erejű, a nukleáris biztonsági jogalkotási, közigazgatási és szervezeti rendszer alapjául szolgáló közösségi keretrendszert. A rendszer azonban nem foglal magában a nukleáris létesítményekre vonatkozó sajátos követelményeket. A NAÜ és a Nyugat-európai Nukleáris Hatóságok Szövetsége (WENRA) által elért műszaki fejlődésre, valamint a szakmai tudásanyag

¹⁶ HL L 371., 1987.12.30., 76. o.

¹⁷ HL L 357., 1989.12.7., 31. o.

egyéb forrásaira, többek között az ellenállóképességi próbák és a fukusimai nukleáris baleset kivizsgálása alapján leszűrt tapasztalatokra tekintettel módosítani kell a 2009/71/Euratom irányelvet, hogy a nukleáris létesítmények életciklusának valamennyi szakaszára (a hely kiválasztása, tervezés, építés, üzembe helyezés, üzemeltetés, leszerelés) vonatkozóan magában foglaljon nukleáris biztonsággal kapcsolatos közösségi célkitűzéseket.

- (26) A kockázati alapú módszerek megvizsgálják a valószínűleg baleset kialakulásához vezető vagy ahhoz hozzájáruló eseménysorozatok valamennyi eseményének valószínűségét és lehetséges következményeit. A válaszokat arra lehet felhasználni, hogy betekintést nyújtsanak egy nukleáris létesítmény kialakításának és működésének erős és gyenge pontjaiba, és így a követelményeket és a szabályozó figyelmét azokra a kérdésekre tudják irányítani, ahol a legnagyobb előrelépést lehet elérni a nukleáris létesítmények biztonsága tekintetében. Miután az elmúlt évtizedekben jelentős forrásokat fordítottak a nukleáris létesítményekre, különösen az atomerőművekre és a kutatási célokat szolgáló reaktorokra vonatkozó valószínűségi biztonsági értékelések fejlesztésére, az engedélyek jogosultjai és a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságok most már világszerte a nukleáris létesítmények biztonságának kockázati alapon történő növelésére és a létesítmények leghatékonyabb üzemeltetésére tudják felhasználni a megszerzett ismereteket.
- (27) A nukleáris létesítmények biztonsággal kapcsolatos struktúráinak, rendszereinek, valamint alkatrészeinek öregedése, különösen a gyakorlatban nehezen cserélhető alkatrészek, mint például a nyomásálló reaktortartályok töredezetté válása természetes korlátot szab annak, hogy meddig elfogadható a folyamatos működésük. A működési élettartam mind biztonsági, mind gazdaságossági szempontból általában a kereskedelmi üzem megkezdésétől számítva 40 év, ezért a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a meglévő atomerőművek élettartamának meghosszabbítása ne tegye ki a munkavállalókat és a lakosságot további kockázatoknak. E célból a 2009/71/Euratom irányelvet módosítani kell oly módon, hogy tartalmazza az új közösségi szintű biztonsági célkitűzéseket, amelyeket a szabályozó hatóságoknak és az engedélyek jogosultjainak a meglévő atomerőművek élettartamának meghosszabbítása esetén teljesíteniük kell.
- (28) Az új reaktorok tervezésénél egyértelmű elvárás, hogy az eredeti tervben most már olyasmire is fel kell készülni, ami meghaladta a reaktorok korábbi generációinak tervezési határértékeit. A terv kiterjesztésének alapját képező feltételek olyan baleseti feltételek, amelyeket a tervezési alapba tartozó balesetek esetében nem, a létesítménytervezés folyamata során azonban a legjobb becslés módszere szerint vizsgálnak, és amelyek vonatkozásában a radioaktív anyagok kibocsátását az elfogadható határértékeken belül tartják. A terv kiterjesztésének alapját képező feltételek között szerepelhetnek súlyos baleseti feltételek.
- (29) Az alapos védelem elvének alkalmazása a nukleáris létesítményekkel összefüggő szervezeti, viselkedési vagy tervezési tevékenységek során biztosítja, hogy a biztonsággal kapcsolatos tevékenységekre a rendelkezések egymástól független rétegei vonatkozzanak, hogy ha meghibásodás következne be, akkor azt felfedezzék és megfelelő intézkedésekkel ellensúlyozzák. A különböző rétegek egymástól független hatékonysága az alapos védelem nélkülözhetetlen eleme a balesetek megelőzése és következmények enyhítése érdekében, amennyiben mégis bekövetkeznének.
- (30) A Three Mile Island-i és a csernobili nukleáris balesetek után a fukusimai nukleáris baleset újra ráirányította a figyelmet a balesetből származó radioaktív szennyezéssel

szemben az embereket és a környezetet védő utolsó akadálnak tekinthető hermetikus elkülönítés kritikus fontosságára. Ezért egy új atomerőmű vagy kutatási célokat szolgáló reaktorok építésére szóló engedély kérelmezőjének azt kell bemutatnia, hogy a terv gyakorlatilag a hermetikus térre korlátozza a reaktormag károsodásának hatásait, azaz azt kell bizonyítani, hogy a hermetikus téren kívül fizikailag lehetetlen a radioaktív kibocsátás, vagy nagyfokú biztonsággal valószínűtlennek tekinthető, hogy ilyen kibocsátás bekövetkezzen.

- (31) A 2009/71/Euratom irányelv nem tartalmaz helyszíni veszélyhelyzeti felkészültségre és reagálásra vonatkozó rendelkezéseket, amelyek – mint arra a fukusimai nukleáris baleset rávilágított – alapvetően fontosak egy nukleáris baleset következményeinek mérsékléséhez. A 96/29/Euratom tanácsi irányelv úgy rendelkezik, hogy radiológiai veszélyhelyzetek esetén meg kell szervezni a megfelelő beavatkozást a radionuklidok kibocsátásának megállítása vagy mérséklése érdekében, valamint fel kell mérni és rögzíteni kell a veszélyhelyzet következményeit és a beavatkozás hatékonyságát. A környezet és a lakosság védelmére és nyomon követésére is kell intézkedéseket foganatosítani. Azonban pontosabb helyszíni veszélyhelyzeti felkészültségre és reagálásra vonatkozó rendelkezésekre van szükség a helyszíni védelmi intézkedéseket igénylő helyzetek felméréséhez, ahhoz, hogy szervezeti struktúra és koordináció legyen a beavatkozó szervezetek között, valamint annak biztosításához, hogy még rendkívüli esetekben is elegendő forrás álljon rendelkezésre a megfelelő védelmi intézkedések alkalmazásához.
- (32) Az ellenállóképességi próbák a nukleáris biztonság tekintetében felelősséggel rendelkező valamennyi fél közötti fokozott együttműködési és koordinációs mechanizmusok kiemelt szerepét bizonyították. A szakértői értékelések a bizalomerősítés kiváló eszközének bizonyultak, melynek célja a tapasztalatok gyarapítása és megosztása, valamint a magas szintű nukleáris biztonsági előírások közös alkalmazásának biztosítása. A 2009/71/Euratom irányelv rendelkezései azonban csak az önértékelésekre és a tagállamok jogalkotási, szabályozási és szervezeti infrastruktúrájának nemzetközi szakértői értékelésére korlátozódnak, ezért az irányelvet ki kell bővíteni a nukleáris létesítmények szakértői vizsgálatával.
- (33) Ez az irányelv új rendelkezéseket vezet be az önértékelésre és a nukleáris létesítmények szakértői értékelésére vonatkozóan, a nukleáris létesítmények teljes életciklusára kiterjedő, kiválasztott nukleáris biztonsági témák alapján. Nemzetközi szinten már jelenleg is rendelkezésre áll az atomerőművek szakértői értékelésével összefüggő igazolt tapasztalat. Az Unióban az ellenállóképességi próbák alapján szerzett tapasztalatok igazolják az unióbeli atomerőművek biztonságának értékelését és felülvizsgálatát célzó összehangolt gyakorlat jelentőségét. Itt is hasonló, a tagállami szabályozó hatóságok és a Bizottság közötti együttműködésen alapuló mechanizmust kell alkalmazni. Ezért az olyan szakértői csoportok, mint például az ENSREG keretében koordinációt végző, hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságok a szakértelmükkel járulhatnak hozzá a vonatkozó biztonsági kérdések azonosításához, valamint a szakértői értékelések elvégzéséhez. Ha a tagállamok nem választanak ki közösen legalább egy témát, akkor a Bizottság kiválaszt egy vagy több témát a szakértői értékelésekhez. Az egyéb érintett felek, mint például a technikai támogatást nyújtó szervezetek, nemzetközi megfigyelők vagy nem kormányzati szervezetek részvétele növelheti a szakértői értékelések értékét.
- (34) A szakértői értékelések szigorának és pártatlanságának biztosítása érdekében a tagállamoknak az előírt biztonsági ellenőrzési eljárásoktól függően minden szükséges

információhoz hozzáférést kell biztosítaniuk az érintett nukleáris létesítmények személyzete számára.

- (35) Megfelelő nyomonkövetési mechanizmust kell létrehozni annak érdekében, hogy a szakértői értékelések eredményeit megfelelő módon végrehajtsák. A szakértői értékelések elősegítik az egyedi nukleáris létesítmények biztonságának javítását, valamint az egész Unióra érvényes általános műszaki biztonsági ajánlások és iránymutatások megfogalmazását.
- (36) Amennyiben a Bizottság azt állapítja meg, hogy a szakértői értékelési folyamat eredményeként kidolgozott műszaki ajánlások megvalósítása jelentős eltéréseket vagy késést mutat, felkéri a nem érintett tagállamok hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságait, hogy szervezzenek meg és bonyolítsanak le egy ellenőrző látogatást, hogy teljes képet alkossanak a kialakult helyzetről, és tájékoztassák az érintett tagállamot a feltárt hiányosságok orvoslására létező lehetséges intézkedésekről.
- (37) Az ezen irányelv szerinti szakértői értékelési mechanizmust megállapító rendelkezések nem érintik egy tagállamnak a Szerződésekből eredő valamely kötelezettségének az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 258., 259. és 260. cikke szerinti nem teljesítése esetén indított eljárásra vonatkozó szabályokat.
- (38) A szakértői értékelések és az ezen irányelv szerinti jelentések gyakoriságát össze kell hangolni a nukleáris biztonságról szóló egyezmény szerinti felülvizsgálati és jelentéstételi ciklusokkal.
- (39) Az arányosság elvével összhangban ezen irányelv 2. fejezetének "Sajátos kötelezettségek" című 2. szakasza rendelkezéseinek alkalmazása a tagállam területén található nukleáris létesítmények típusától függ. Ezért e rendelkezéseknek a nemzeti jogba való átültetésekor a tagállamoknak figyelembe kell venniük az általuk tervezett vagy üzemeltetett nukleáris létesítmények adott típusával járó kockázatokat. Az arányosság elve különösen azokat a tagállamokat fogja érinteni, amelyek csak kis mennyiségű készlettel rendelkeznek nukleáris és radioaktív anyagokból, például olyan kisebb, kutatási célú reaktorok üzemeltetésével összefüggésben, amelyek súlyos baleset esetén sem vezetnének az atomerőművek által előidézett következményekkel összehasonlítható következményekhez.
- (40) Ezen irányelv azon rendelkezései, amelyek elválaszthatatlanul kapcsolódnak a nukleáris létesítmények meglétéhez, nevezetesen az engedély birtokosának kötelezettségeire vonatkoznak, a nukleáris létesítményekre vonatkozó új egyedi követelmények, valamint a helyszíni veszélyhelyzeti felkészültségre és reagálásra vonatkozó rendelkezések nem vonatkoznak azokra a tagállamokra, amelyek nem rendelkeznek az ezen irányelvben meghatározott nukleáris létesítményekkel. Ezeknek a tagállamoknak nem kell átültetniük és végrehajtaniuk azt a követelményt, hogy szankciót kell kiróni azokra, akik nem felelnek meg ennek az irányelvnek. Az irányelv többi rendelkezését a tagállami körülményeknek megfelelően, arányosan kell átültetni és végrehajtani, figyelembe véve, hogy ezek a tagállamok nem rendelkeznek nukleáris létesítménnyel, ugyanakkor biztosítva, hogy az állam vagy az illetékes hatóságok megfelelő figyelmet szenteljenek a nukleáris biztonságnak.
- (41) A 2009/71/Euratom irányelv szerint a tagállamoknak a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságára vonatkozó nemzeti jogalkotási, szabályozási és szervezeti rendszert (a továbbiakban: nemzeti rendszer) kell létrehozniuk. A nemzeti rendszer rendelkezései elfogadása módjának és alkalmazásuk eszközének a meghatározása a tagállamok hatáskörébe tartozik.

(42) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatának megfelelően a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben az irányelv egyes rendelkezései és az azt átültető nemzeti jogi eszköz megfelelő részei közötti kapcsolatot magyarázó egy vagy több dokumentumot mellékelnek. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó az ilyen dokumentum(ok) megküldését indokoltnak tekinti.

(43) Ezért a 2009/71/Euratom irányelvet ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 2009/71/Euratom irányelv a következőképpen módosul:

1. az 1. fejezet címének helyébe a következő szöveg lép:
„CÉLKITŰZÉS, ALKALMAZÁSI KÖR ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK”;
2. az 1. cikk a következő c) ponttal egészül ki:
„c) annak biztosítása, hogy a tagállamok megfelelő nemzeti előírásokat alkalmazzanak annak érdekében, hogy a nukleáris létesítményeket úgy tervezzék meg, a telephelyüket úgy válasszák meg, a létesítményeket úgy építsék meg, helyezték üzembe, üzemeltessék vagy szereljék le, hogy a nem engedélyezett radioaktív kibocsátások elkerülhetők legyenek.”;
3. a 2. cikk a következőképpen módosul:
 - a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:
„(1) Ez az irányelv valamennyi, a 3. cikk 4. pontja szerinti engedélyhez kötött polgári célú nukleáris létesítményre alkalmazandó, valamennyi életciklusszakaszban, amelyre az engedély kiterjed.”;
 - b) a (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:
„(3) Ez az irányelv kiegészíti a Szerződés 30. cikkében a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsága tekintetében említett alapvető előírásokat, és nem sérti a munkavállalók és a lakosság egészségének az ionizáló sugárzásból származó veszélyekkel szembeni védelméről szóló hatályos közösségi jogszabályokat és különösen a 96/29/Euratom irányelvet.”;
4. a 3. cikk a következő 6–17. ponttal egészül ki:
 - „6. „alapos védelem”: különféle berendezések és eljárások különböző szintjeinek hierarchikus végrehajtása a várható üzemi tranziensek eszkalálódásának megelőzése, valamint a sugárzóforrás vagy radioaktív anyagok, illetve a munkavállalók, a lakosság tagjai vagy a levegő, a víz és a talaj között elhelyezett fizikai korlátok hatékonyságának megőrzése érdekében, az üzemállapotokban, illetve egyes akadályok esetében, baleseti körülmények között;
 7. „rendkívüli esemény”: minden olyan nem szándékos előfordulás, amelynek következményei vagy potenciális következményei a védelem vagy nukleáris biztonság szempontjából nem elhanyagolhatók;

8. „baleset”: minden olyan nem tervezett esemény, beleértve a működési hibákat, a berendezések meghibásodását és egyéb rendellenességeket, amelynek következményei vagy potenciális következményei a védelem vagy nukleáris biztonság szempontjából nem elhanyagolhatók;
9. „korai kibocsátások”: olyan helyzetek, amelyek az atomerőművek területén kívüli veszélyhelyzeti intézkedéseket igényelnek, amelyeknek végrehajtására azonban nincs elegendő idő;
10. „nagy mennyiségű kibocsátások”: olyan helyzetek, amelyek a lakosság érdekében térben és időben nem korlátozható védelmi intézkedéseket igényelnek;
11. „gyakorlatilag kizárható”: egy feltétel előfordulása fizikailag lehetetlen vagy nagyfokú biztonsággal valószínűtlennek tekinthető;
12. „ésszerűen elérhető”: a jó mérnöki gyakorlat követelményeinek kielégítésén túl a nukleáris létesítmények tervezésére, üzembe helyezésére, üzemeltetésére és leszerelésére vonatkozóan további biztonsági vagy kockázatsökkentő intézkedésekre kell törekedni, és ezeket az intézkedéseket végre is kell hajtani, hacsak nem bizonyítható, hogy nem állnak arányban az általuk okozott biztonsági előnyökkel;
13. „tervezési alap”: egy létesítmény tervezésekor, kidolgozott kritériumok alapján kifejezetten figyelembe vett feltételek és események sorozata, hogy a létesítmény a biztonsági rendszerek tervezett működése révén az engedélyezett határértékek túllépése nélkül ellenálljon nekik;
14. „tervezési alapba tartozó baleset”: olyan baleseti körülmény, amelynek a létesítmény kidolgozott kritériumok alapján, a terv szerint ellenáll, és amelynek esetében a fűtőanyag sérülése és a radioaktív anyagok kibocsátása az engedélyezett határértékek között marad;
15. „tervezési alapot meghaladó baleset”: olyan baleset, amelynek bekövetkezése lehetséges, de amelyet tervezéskor nem vettek teljes mértékben figyelembe, mert túlságosan valószínűtlennek ítélték;
16. „a terv kiterjesztésének elemzése”: a terv kiterjesztésére vonatkozó, műszaki elbírálás, determinisztikus értékelések és valószínűségi értékelések alapján, abból a célból kidolgozott feltételrendszer, hogy tovább fokozzák az atomerőmű biztonságát oly módon, hogy fokozzák az atomerőmű azon képességét, hogy elfogadhatatlan radiológiai következmények nélkül ellenálljon az olyan baleseteknek, amelyek vagy súlyosabbak a tervezési alapba tartozó balesetknél, vagy további meghibásodásokkal járnak. A terv kiterjesztésére vonatkozó feltételrendszereket az olyan további baleseti forgatókönyvek meghatározására használják, amelyekre a terveknek ki kell terjedniük, továbbá az ilyen balesetek megelőzésére, vagy ha mégis bekövetkeznének, a következményeik enyhítésére irányuló, kivitelezhető rendelkezések megtervezésére;
17. „rendszeres biztonsági felülvizsgálat”: egy meglévő létesítmény biztonságának rendszeres időszakonként elvégzett szisztematikus újraértékelése az öregedés, a módosítások, az üzemeltetési tapasztalatok, a műszaki fejlődés és a telephely kiválasztásával összefüggő szempontok halmozott hatásainak kezelésére, amelynek célja a magas szintű biztonság biztosítása a létesítmény teljes élettartama alatt.”;

5. a 2. fejezet a „**KÖTELEZETTSÉGEK**” cím után a következő címmel egészül ki:

„1. SZAKASZ

Általános kötelezettségek”;

6. a 4. cikk (1) bekezdése a következőképpen módosul:

a) a bevezető rész helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságára vonatkozóan olyan nemzeti jogalkotási, szabályozási és szervezeti rendszert (a továbbiakban: nemzeti rendszer) hoznak létre és tartanak fenn, amely megállapítja a hatásköröket és rendelkezik az érintett állami szervek közötti koordinációról. A nemzeti rendszer különösen a következőkről rendelkezik:”;

b) az a) pont helyébe a következő szöveg lép:

„a) a 3. cikk 4. pontjában említett nukleáris létesítmények életciklusának valamennyi szakaszára kiterjedő nemzeti nukleáris biztonsági intézkedések;”;

c) a b) pont helyébe a következő szöveg lép:

„b) a nukleáris létesítmények engedélyezési rendszere és engedély nélküli üzemeltetésének tilalma;

d) a c) pont helyébe a következő szöveg lép:

„c) nukleáris biztonsági felügyeleti rendszer;”;

7. az 5. cikk (2) és (3) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A tagállamok biztosítják, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság döntéshozatala – különösen a (3) bekezdésben meghatározott szabályozási feladatok ellátása – során ténylegesen független legyen az illetéktelen befolyástól, ami biztosítja, hogy a biztonság ne legyen alárendelve a politikai, gazdasági és társadalmi érdekeknek. E célból a tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság:

a) funkcionálisan elkülönüljön minden más, az atomenergia támogatásában vagy hasznosításában vagy a villamos energia előállításában érdekelt köz- vagy magánjogi jogalanytól;

b) szabályozási feladatainak ellátása során ne kérjen vagy fogadjon el utasításokat más, az atomenergia támogatásában vagy hasznosításában vagy a villamos energia előállításában érdekelt köz- vagy magánjogi jogalanytól;

c) szabályozói határozatait objektív, ellenőrizhető biztonsági kritériumok alapján hozza meg;

d) megfelelő saját költségvetési forrásokkal rendelkezzen, és az előírt irányzott költségvetés végrehajtásában önállóságot élvezzen. A nemzeti rendszer egyértelműen meghatározza a finanszírozási mechanizmust és a költségvetési folyamatot;

e) megfelelő létszámú, a szükséges végzettséggel, tapasztalattal és szakértelemmel rendelkező személyzetet foglalkoztat;

f) eljárásokat és kritériumokat állapít meg a személyzet kinevezésére és elbocsátására, valamint az összeférhetetlenségek elkerülésére és rendezésére;

g) más köz- vagy magánjogi jogalany felülvizsgálata vagy jóváhagyása nélkül biztonsággal kapcsolatos tájékoztatást ad, a 8. cikk (2) bekezdésének megfelelően.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság rendelkezzen a 4. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti rendszerrel, elsősorban a

biztonsággal kapcsolatos kötelezettségei teljesítéséhez szükséges jogkörökkel. E célból a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer rendelkezzen a következő fő szabályozási feladatokról:

- a) a nemzeti nukleáris biztonsági követelmények meghatározása;
- b) a nukleáris biztonságra vonatkozó nemzeti követelmények és az adott engedélyben szereplő feltételek teljesítésének megkövetelése az engedélyesektől;
- c) ezen teljesítés igazolásának megkövetelése, a 6. cikk (2)–(5) bekezdése és a 8a–8d. cikkek szerinti követelmények teljesítését is beleértve;
- d) e teljesítés ellenőrzése hatósági értékelések és vizsgálatok révén;
- e) végrehajtási intézkedések meghozatala, beleértve nukleáris létesítmények üzemeltetésének felfüggesztését a 4. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti rendszerben meghatározott feltételekkel összhangban.”;

8. a 6. cikk a következőképpen módosul:

- a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy a nukleáris létesítmények biztonsága tekintetében az elsődleges felelősség az engedélyest terhelje. Ez a felelősség nem ruházható át.”;

- b) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság felügyelete alatt álló engedélyesek számára, hogy szisztematikus és ellenőrizhető módon rendszeresen értékeljék és ellenőrizzék, valamint folyamatosan javítsák – ésszerű mértékben – nukleáris létesítményeik nukleáris biztonságát.”;

- c) a (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(3) A (2) bekezdésben említett értékeléseknek ki kell terjedniük annak ellenőrzésére is, hogy érvényben vannak-e a balesetek megelőzése és azok következményeinek enyhítése érdekében, átfogó biztonsági értékelés alapján hozott intézkedések, ideértve az alapos védelem elégséges voltának és az engedélyes szervezeti védelmi intézkedéseinek ellenőrzését is, amelyek működésképtelensége esetén a munkavállalókat és a lakosságot jelentős mértékű ionizáló sugárzás érné.”;

- d) a (4) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(4) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja az engedélyesek számára, hogy olyan irányítási rendszereket hozzanak létre és tartsanak fenn, amelyek kiemelt kérdésként kezelik a nukleáris biztonságot, és amelyeket a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság rendszeresen ellenőriz.”;

- e) a cikk a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy az engedély iránti kérelem benyújtásakor a kérelmezőnek részletes biztonsági igazolást kelljen benyújtania. Az igazolás terjedelme és részletessége a kockázat lehetséges mértékével és jellegével áll arányban. A hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság egyértelműen meghatározott eljárásoknak megfelelően felülvizsgálja és értékeli a biztonság igazolását.”;

- f) az (5) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(5) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti rendszer előírja az engedélyesek számára, hogy gondoskodjanak a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságával kapcsolatos, e cikk (1)–(4a) bekezdésében, valamint ezen irányelv 8a–8d. cikkében megállapított kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges pénzügyi és a megfelelő végzettséggel, tapasztalattal és szakértelemmel rendelkező emberi erőforrások meglétéről. Ezek a kötelezettségek az alvállalkozóként foglalkoztatott munkavállalókra is vonatkoznak.”;

9. a 7. és a 8. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„7. cikk

A nukleáris biztonságra vonatkozó szaktudás és szakmai képességek

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer valamennyi fél számára előírja, hogy hozzanak oktatási, képzési és gyakorlatra vonatkozó intézkedéseket a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságával, továbbá a helyszíni veszélyhelyzeti felkészültséggel és intézkedési rendszerekkel összefüggő felelősséggel rendelkező személyzet nukleáris biztonsággal kapcsolatos naprakész é kölcsönösen elismert szaktudásának és szakmai képességeinek kialakítása, fenntartása és fejlesztése érdekében.

8. cikk

Átláthatóság

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságára és a kapcsolódó kockázatokra vonatkozóan naprakész és időszerű információk álljanak a munkavállalók és a lakosság rendelkezésére, különös tekintettel a nukleáris létesítmény közelében lakókra.

Az első albekezdésben megállapított kötelezettség magában foglalja annak biztosítását, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság és az engedélyesek a hatáskörükbe tartozó területeken átláthatósági stratégiát dolgozzanak ki, tegyenek közzé és hajtsanak végre, amely kiterjed többek között a nukleáris létesítmények szokásos működési feltételeire vonatkozó tájékoztatásra, a munkavállalókkal és a lakossággal folytatott nem kötelező konzultációra, valamint a rendkívüli események és balesetek esetén történő kommunikációra.

(2) Az információkat a hatályos uniós és nemzeti jogszabályoknak és a nemzetközi kötelezettségeknek megfelelően a nyilvánosság rendelkezésére kell bocsátani, amennyiben ez nem veszélyeztet a nemzeti jogszabályokban vagy a nemzetközi kötelezettségvállalásokban elismert egyéb, magasabb rendű érdekeket, mint a biztonság.

(3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nyilvánosság már a korai szakaszban ténylegesen lehetőséget kapjon arra, hogy részt vegyen a nukleáris létesítmények engedélyezési folyamatában, összhangban a hatályos uniós és nemzeti jogszabályokkal és a nemzetközi kötelezettségekkel.”;

10. a szöveg a 8. cikk után a következő 2. szakasszal egészül ki:

„2. SZAKASZ

Különleges kötelezettségek

8a. cikk

A nukleáris létesítményekre vonatkozó biztonsági célkitűzés

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, a nukleáris létesítményeket azzal a célkitűzéssel kelljen megtervezni, a telephelyüket kiválasztani, őket megépíteni, üzembe helyezni, üzemeltetni és leszerelni, hogy a következők révén elkerüljék az esetleges radioaktív kibocsátásokat:

- a) minden olyan baleseti eseménysorozat gyakorlati kiküszöbölése, amely korai vagy nagymértékű kibocsátáshoz vezetne;
- b) a gyakorlatilag nem kiküszöbölhető balesetek esetében olyan tervezési intézkedések végrehajtása, hogy a lakosság védelmére térben és időben csak korlátozott mértékű intézkedésekre legyen szükség, elegendő idő álljon rendelkezésre ezen intézkedések végrehajtására, és az ilyen balesetek gyakorisága a lehető legkisebb legyen.

(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy az (1) bekezdésben meghatározott célkitűzés a meglévő nukleáris létesítményekre az ésszerűen megvalósítható mértékben vonatkozzon.

8b. cikk

A nukleáris létesítményekre vonatkozó biztonsági célkitűzés megvalósítása

A 8a. cikkben meghatározott biztonsági célkitűzés megvalósítása érdekében a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy a nukleáris létesítmények(et):

- a) telephelyét úgy válasszák meg, hogy kellő figyelmet fordítsanak a külső, természeti és ember által okozott veszélyek elkerülésére – amennyiben lehetséges – és hatásuk minimálisra csökkentésére;
- b) tervezését, építését, üzembe helyezését, üzemeltetését és leszerelését az alapos védelem elve alapján hajtsák végre, annak érdekében, hogy:
 - i. a munkavállalókat és a lakosságot érő sugárdózisok ne haladják meg az előírt határértékeket, és olyan alacsonyak legyenek, amennyire ez ésszerűen elérhető;
 - ii. a rendkívüli események előfordulása minimálisra csökkenjen;
 - iii. a nukleáris létesítmények azon képességének fokozásával, hogy a rendkívüli eseményeket hatékony kezeljék és ellenőrzés alatt tartsák, csökkenjen a helyzetek baleseti helyzetté való eszkalálódásának lehetősége;
 - iv. amennyiben rendkívüli események és a tervezési alapba tartozó balesetek fordulnak elő, káros hatásaiuk úgy mérséklődjenek, hogy biztosan ne legyen a telephelyen kívüli radiológiai hatásuk, vagy csak csekély mértékű radiológiai hatásuk legyen;
 - v. a külső, természeti és ember által okozott veszélyeket – amennyiben lehetséges – el lehessen kerülni, és hatásuk minimálisra csökkenjen.

8c. cikk

Módszertan a nukleáris létesítmények telephelyének kiválasztására, a létesítmények tervezésére, építésére, üzembe helyezésére, üzemeltetésére és leszerelésére

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy az engedélyes – a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság felügyelete alatt – :

- a) mind szokásos üzemi, mind üzemi és baleseti körülmények között rendszeresen értékelje, hogy a nukleáris létesítmény milyen radiológiai hatást gyakorol a munkavállalókra, a lakosságra, valamint a levegőre, a vízre és a talajra;
 - b) határozza meg, dokumentálja és rendszeres biztonsági felülvizsgálat keretében rendszeresen, de legalább tízévente értékelje újra a nukleáris létesítmények tervezési alapját, valamint egészítse azt ki a terv kiterjesztésének elemzésével annak érdekében, hogy minden ésszerűen megvalósítható javító intézkedést végrehajtsanak;
 - c) gondoskodjon arról, hogy a terv kiterjesztésének elemzése kiterjedjen minden olyan balesetre, eseményre és események kombinációjára, köztük a belső és külső, természeti és ember által okozott veszélyekre és súlyos balesetekre, amelyek olyan körülményekhez vezetnek, amelyek nem szerepelnek a tervezési alapba tartozó balesetek között;
 - d) dolgozzon ki és hajtson végre stratégiákat a tervezési alapba tartozó balesetek és a tervezési alapot meghaladó balesetek hatásainak mérséklésére;
 - e) valamennyi atomerőműre és adott esetben egyéb nukleáris létesítményekre vonatkozóan valósítsa meg a súlyos balesetek kezelésére vonatkozó iránymutatásokat, kitérve minden üzemi körülményre, a kiégett fűtőelemek tárolómedencéiben bekövetkező balesetekre és a hosszan tartó eseményekre;
 - f) végezze el a azon nukleáris létesítmények külön biztonsági felülvizsgálatát, amelyek a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság szerint közel járnak az eredetileg tervezett működési élettartamuk határához, és amelyek esetében kérték az élettartam meghosszabbítását.
- (2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy a nukleáris létesítmény építési és/vagy üzemeltetési engedélyét megfelelő telephely- és létesítményspecifikus biztonsági értékelés alapján kell megadni, illetve felülvizsgálni.
- (3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy olyan atomerőművek és adott esetben kutatóreaktorok esetében, amelyekre első alkalommal kérnek építési engedélyt, a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság kötelezze a kérelmezőt annak bizonyítására, hogy a terv gyakorlatilag a hermetikus térre korlátozza a reaktormag károsodásának hatásait.

8d. cikk

Helyszíni veszélyhelyzeti felkészültség és reagálás

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nemzeti rendszer előírja, hogy az engedélyes – a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság felügyelete alatt – :

- a) készítsen el és rendszeresen frissítsen egy helyszíni vészhelyzeti tervet, amely(et):
 - i. azon események és helyzetek értékelésén alapul, amelyek a helyszínen vagy azon kívül védelmi intézkedéseket tehetnek szükségessé;
 - ii. össze kell hangolni az összes többi érintett szervvel, és amelynek fel kell használnia az adott esetben bekövetkező súlyos eseményekkel összefüggő tapasztalatok visszacsatolásából levont tanulságokat;

- iii. különösen azokkal az eseményekkel foglalkozik, amelyek egy nukleáris létesítmény több egységét is érinthetik;
- b) hozza létre a felelősségi körök egyértelmű elhatárolásához szükséges szervezeti felépítést, és gondoskodik arról, hogy a szükséges erőforrások és eszközök rendelkezésre álljanak;
- c) hozzon intézkedéseket a helyszíni tevékenységek összehangolására és a vészhelyzetekre való reagálásért felelős hatóságokkal és szervekkel való együttműködésre a vészhelyzet minden szakaszában, amelyeket rendszeresen gyakorolni kell;
- d) a helyszínen lévő munkavállalókra vonatkozóan készenléti intézkedésekről rendelkezzen a lehetséges rendkívüli események és balesetek tekintetében;
- e) rendelkezzen intézkedésekről a határokon átnyúló és nemzetközi együttműködés érdekében, beleértve a helyszíni külső támogatás szükség esetén történő fogadására vonatkozó, előre meghatározott intézkedéseket;
- f) biztosítson olyan helyszíni vészhelyzeti intézkedési központot, amely a lakhatóság érdekében kellőképpen védett a természeti kockázati tényezőkkel és a radioaktivitással szemben;
- g) vészhelyzet esetén hozzon védintézkedéseket az emberi egészséget, valamint a levegőt, a vizet és a talajt érintő következmények enyhítése érdekében.”;
11. a szöveg a 2. fejezet után a következő 2a. fejezettel egészül ki:

„2a. FEJEZET

SZAKÉRTŐI ÉRTÉKELÉSEK ÉS IRÁNYMUTATÁSOK

8e. cikk

Szakértői értékelések

- (1) A tagállamok legalább tízévente megszervezik nemzeti rendszereik és hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságaik önellenőrzését, valamint nemzeti rendszereik és hatáskörrel rendelkező hatóságaik vonatkozó részei tekintetében nemzetközi szakértői értékelést kérnek, a nukleáris biztonság folyamatos javítása céljából. Valamennyi szakértői értékelés eredményét, amint rendelkezésre áll, jelenteni kell a tagállamoknak és a Bizottságnak.
- (2) A tagállamok kötelesek a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságok segítségével, időszakonként, de legalább hatévente, megszervezni az időszakos szakértői értékelések rendszerét, és megállapodni a végrehajtás időkeretéről és módozatairól. E célból a tagállamok:
- a) együtt és a Bizottsággal szorosan együttműködve kiválasztanak egy vagy több, a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságával összefüggő konkrét témát. Ha a tagállamok nem választanak ki közösen legalább egy témát az ebben a bekezdésben meghatározott határidőn belül, akkor a Bizottság választja ki a szakértői értékelések témáit;
- b) e témák alapján, az engedélyesekkel szorosan együttműködve elvégzik a tagállami értékeléseket, és az eredményeket közzéteszik;
- c) közösen meghatározzák a módszertant, valamint megszervezik és végrehajtják a b) pontban említett tagállami értékelések szakértői értékelését, amelyben való részvételre a Bizottságot is felkérlik;

d) közzéteszik a c) pontban említett szakértői értékelések eredményeit.

(3) A (2) bekezdésben említett szakértői értékelés által érintett tagállamok gondoskodnak a szakértői értékelési folyamat eredményeként kidolgozott vonatkozó műszaki ajánlásoknak a területükön való végrehajtásának megtervezéséről és módjáról, és tájékoztatják erről a Bizottságot.

(4) Amennyiben a Bizottság azt állapítja meg, hogy a szakértői értékelési folyamat eredményeként kidolgozott műszaki ajánlások megvalósítása jelentős eltéréseket vagy késést mutat, felkéri a nem érintett tagállamok hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságait, hogy szervezzenek meg és bonyolítsanak le egy ellenőrző látogatást, hogy teljes képet alkossanak a kialakult helyzetről, és tájékoztassák az érintett tagállamot a feltárt hiányosságok orvoslására létező lehetséges intézkedésekről.

(5) Olyan baleset esetén, amely korai vagy nagy mértékű kibocsátásához vezet, vagy olyan rendkívüli esemény esetén, amely olyan helyzetekhez vezet, amelyek az atomerőművek területén kívüli veszélyhelyzeti intézkedések vagy védintézkedéseket igényelnek a lakosság védelmében, az érintett tagállam a (2) bekezdésnek megfelelően kezdeményezi az érintett létesítmény szakértői értékelését, amelyben való részvételre felkéri a Bizottságot.

8f. cikk

A nukleáris biztonság javítását szolgáló iránymutatások

A tagállamok a 8e. cikk (2) bekezdése szerint elvégzett szakértői értékelések eredményei és az azok alapján kidolgozott műszaki ajánlások alapján, az átláthatóságnak és a nukleáris biztonság szintje folyamatos emelésének elvével összhangban, a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságok segítségével közösen iránymutatásokat dolgoznak ki és hajtanak végre a 8e. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett konkrét témákra vonatkozóan.”;

12. a 2a. fejezet után a szöveg következő címmel egészül ki:

„2b. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK”;

13. a 9. cikk (3) bekezdését el kell hagyni;

14. a szöveg a 9. cikk után a következő 9a. cikkel egészül ki:

„9a. cikk

Szankciók

A tagállamok meghatározzák az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést e szabályok alkalmazásának biztosítása érdekében. Az előírt szankcióknak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok legkésőbb *[insert date –this date must correspond to the deadline for transposition set out in article 2 of this proposal]*-ig értesítik a Bizottságot e rendelkezésekről, és haladéktalanul tájékoztatják az azokat érintő bármely későbbi módosításról.”;

15. a 10. cikk a következő (1a) bekezdéssel egészül ki az (1) bekezdés után:

„(1a) Ezen irányelv 6., 8a., 8b., 8c., 8d. és 9a. cikke nemzeti jogba való átültetésének és végrehajtásának kötelezettsége nem vonatkozik Ciprusra, Írországra,

Luxemburgra és Máltára, hacsak nem döntenek úgy, hogy joghatóságuk alatt engedélyköteles, nukleáris létesítményekkel összefüggő tevékenységbe kezdenek.”.

2. cikk

- (1) A tagállamok legkésőbb [*deadline for transposition to be inserted in the course of the legislative process*]-ig hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el, és ezeknek a rendelkezéseknek minden későbbi módosítását is.

3. cikk

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

4. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*